

Soortenlijst onder voorbehoud: de eerste mossenexcursie zal uitsluitend geven.

Bladmossen		korstmossen	
fijn laddermos gewoon puntmos gewoon dikkopmos gewone haarmuts zilvermos muurmos muisjesmos gewoon sikkelsterretje gedraaid knikmos	gewoon knopmos slankmos (of hakig smaltandmos) krulmos kronkelsteeltje gewoon pluisdraadmos gewoon snavelmos	gewoon purperschaaltje witte schotelkorst oranje dooiermos kapjesvingermos gestippeld schildmos kleine geelkorst Leconaria xantastona groene geelkorst poedergeelkorst grouw rijpmos bleek vingermos gewone poederkorst	fors rijpmos witgerande stofkorst (?) groot dooiermos muurschotelkorst donkere schotelkorst stoeprandvingermos gewoon schildmos gewone citroenkorst leconaria flotowiana kleine geelkorst

Peter Hantson

Winter in de kleiputten

12-12-05:

Na een lange nazomerperiode zonder herfstweer brachten de vorstdagen van begin december ons zonder overgang pardoos in een winterse stemming ...Vandaar deze vooruitgeschoven winter-wandeling.

Bomen en struiken hebben hun bladeren lang kunnen vasthouden maar vandaag liggen ze op hoopjes rondom de stamvoet... Alleen *Haagbeuk* en *Wilde kastanje* pronken nog wat met hun herfstkleuren. Het is pas nú duidelijk te zien dat al deze houtige planten reeds de komende lente hebben voorbereid: De mannelijke katjes van *Zwarte els* en *Hazelaar* zijn al volledig gevormd en bij veel soorten zijn de glimmende blad- en stengelknoppen bruikbaar als winterkenmerk voor soortdeterminatie.

Kuierend aan de zuidzijde van het voorplein frutsel ik in gedachten een droogboekje samen met de dorre stengels en vruchtrestjes van *Bijvoet*, *Koninginnenkruid*, *Distel-met-gal*, *Peen* inclusief vogelnestje en dit alles opgetut met de sierlijke pluimen van *Riet* en rozenbottels van *Hondsroos*.

Ik snijd de bocht af en bots zo onvermijdelijk op één der cilindervormige betonnen ringen. Niet echt een oogstrelend object, maar deze ondergrond is dan weer het terrein bij uitstek voor enkele korstmossen-soorten (liefst met een loep bekijken!). Van deze schimmel-met-alg gefusioneerde structuren herken ik met zekerheid het *Groot dooiermos* met zijn vele sporendragende bekertjes (apotheciën), ben ik bijna zeker van een plakkaat *Oranje dooiermos* en - maar dat is een gok! - is die grijze korrelige soort wel een *Schotelkorst* -specimen (*Lecanora* geslacht).

Om uiteindelijk een eerste echte zwam te vinden moet ik wandelen tot aan het elzenbosje waar *Papierzwam* aan liggende twijgen is geplakt, een soort die zich gemakkelijk als een dun velletje papier van zijn substraat laat lospeuteren.

Zoals gewoonlijk wordt het luchtruim boven en naast het stort beheerst door Zwarte kraaien, Kauwen, Houtduiven, Meeuwen, Eksters en door enkele mij onbekende overvliegende éénlingen.

Rond de reservaatpoort is het een meezegedoe van jewelste. Ik heb meteen de drie soorten in één blikveld: Kool-, Pimpel- en Staartmezen. Deze laatsten zullen mij nog een groot deel van mijn tocht blijven vergezellen. In 't reservaat zelf vind ik ten alle kante nog sporen van de novemberwerkdag: Verse houtstapels, verhoging van de bestaande kijkwand, een korte nieuwe muur, gemaaid riet, gekortwiekte wilgentakken...

En niet te zien - maar ik kan het weten!-: Alle nestkastjes, acht in totaal, zijn gereinigd en voor hen die aan het nut van nestkasten zouden durven twifelen, kan ik nog meegeven dat ze ook alle bezet waren in het voorbije broedseizoen en dat sommige kastjes nu al gebruikt worden als winterslaapplaats!

Op het water is het opvallend stil: Ik zie één Meerkoet, één zwemmende Aalscholver, in het kreupelhout aan de

overzijde enkele luierende Wintertalingen-zonder-kop, een Blauwe reiger die opvliegt en dichterbij vlucht een Merel, zingt een Winterkoning (enkel de eerste strofe!) en alarmeert een Roodborst. 't Blijft verder rustig en ik heb dus alle tijd om naar zwammen te speuren. In de vochtigste plekken van een houtstapel - tussen de Pissenbedden, Duizendpoten, Slakjes,... - vind ik Echt - en Viltig judasoor, Paarse knoopzwam, Klontjestilzwam en een prachtige witte Franjekelkjes-soort... Maar om van de pracht van deze laatste tenvolle te genieten heb je wel je plantenloop vandoen.

Op veel van de rechtopstaande volgroeide wilgenstammen kun je niet naast de grote aantallen, weliswaar weeral piepkleine, paddenstoeltjes

kijken. Het zijn allemaal Mycena-specimen. Alleen van de Suikermycena's met hun wit bepoederd hoedje en een knolletje aan de steelvoet durf ik de volledige naam geven.

Een evenwichtsoefening op de steile rand naast het water brengt me bij een halfronde gezoneerde consolevormende soort met langwerpige gaatjes die bij druk roestbruin kleuren, ongetwijfeld de Roodporiehoutzwam.

Ze zijn er toch! Op het diepe vijvergedeelte rusten een dertigtal Wilde eenden maar ook nogal wat Kokmeeuwen en enkele (Grote?) Mantelmeeuwen. Ze gaan helaas alle op de vleugel en ik blijf alleen achter samen met een vijftal Vinken die zich niet door mij laten storen.

Rond de kikkerpoeltjes is het gras doorweekt en in die omgeving vind je nogal wat mostapijten: Ik ben (kwasi) zeker van het Gewoon dikkopmos, Fijn - en Groot laddermos... of is die laatste soort misschien Puntmos?

En voor wie er niet genoeg van kan krijgen: Aan de oostkant is Paarse korstzwam, Oorzwam-spec., Geweizwam op liggende stammen te vinden maar dé paddenstoelprijs van de dag ken ik toe aan de toef verse Fluwelpootjes met hun oranje-bruin glimmende hoedjes en fluwelig behaarde stelen, groeiend op de zaagsnede van een boomstomp.

't Is ruim 16.30u. Ik luister nog naar een gesprek, op megafoonsterkte, tussen twee Fazanten die zich elk aan één kant van de vijver bevinden, ik kijk nog naar druk bezige Dansmuggen onder een berk en aan de parking zijn de eksters hun dagelijkse discussie om de beste slaapplaats al begonnen.

29-12-05

Het is vandaag de derde ijsdag-op-rij maar er wordt dooi voorspeld... De hoogste tijd dus om de ijssculpturen van de kleiputten te gaan bewonderen.

Ik kom er aan middenin een stevige sneeuwvlaag. Bril en verrekijker zijn meteen buiten werking gesteld maar ik heb nog genoeg oog over om me te verbazen over een niet-alledaags fenomeen: Ten alle kante zie ik vogels van allerlei pluimage speels fladderen, wentelen, kantelen, bidden als torenvalken-in-spé..., kortom, uitgelaten stoeien in het sneeuwvlokkenbad.

Intussen is het wijde landschap al herschapen in een ouderwetse kerstkaart, en het weze gezegd: In het echt blijft het wel een beklijvend landschapsgezicht.

In 't wit verkleed ga ik maar meteen schuilen in de kijkhut met uitzicht op een kale ijsvlakte... Geen spetter water meer vrij in dit ondiep gedeelte, dus ook geen watervogels. Niets te zien aan de buitenzijde maar wel binnenin: Er hangt een splinternieuw bord waarop waarnemingen kunnen worden genoteerd (waar ligt het krijtje?), naast een nagelnieuw glazen kastje voor de mededelingen en er zijn vakjes voorzien voor folders. Met dank hiervoor aan de stadsdiensten. Nu is het alleen nog wachten op de 'welke-vogel-is-dit' posters om het interieur verder te verfraaien.

De lucht is weer uitgeklaard. Mijn stappen vernietigen het mooie effen ongeschonden sneeuw tapijt maar ik ben niet de enige schenner! Ik volg enige tijd extreem langtenige pootafdrukken.

Ze leiden me naar twee wegvlochtende Waterhoenen die aan 't foerageren zijn op de schaarse sneeuwvrije plekken tussen struiken. Ik probeer ook nog een ander spoor te determineren: Het zijn afdrukken van een huppelende vogel, de poten staan een weinig asymmetrisch, de rechterpoot iets voor de linker, en tussen twee sprongen is er telkens een recht skispoor van een 25-tal centimeter dat beide met elkaar verbindt. Voor mij kijk ik naar een Merelspoor... maar deze keer alleszins geen hoogspringer.

Ik kan niet aan de drang weerstaan om de draagkracht van het ijs te testen. Gekraak! Ook in 2005 zal er geen extra werkdag-on-ice kunnen worden ingelast.

Ik had ze al van ver gehoord natuurlijk en nu zie ik ze: Grote aantallen Wilde eenden, Wintertalingen en vooral Meeuwen houden, in samenwerkingsverband, meer dan de helft van de waterpartij in het diepe vijvergedeelte ijsvrij. Het ziet er allemaal zeer vredig uit maar 't blijft maar duren tot één of ander onverlaat een prooi of aas in de bek van een ander heeft opgemerkt. Meteen is 't een gekrijs en rondom de buit. Er wordt opgevlogen, geschreeuwd, geduikeld, geplenst, achtervolgd, gevochten... Een echte rugby-match met hier als grote vraag "waar is de buit?" Hooguit twee minuten duurt het en daarna is alles weer peis en vree. Mijn tenen en vingertoppen tintelen wat evenveel betekent als 'terugkeertijd'.

Zonder uitschuiers te maken bereik ik de poort waar een Fazantenhaan opschrikt. Zijn afdrukken leren mij alleen dat hij ter plaatse heeft staan trappelen. Ik ontdek wel nog één duidelijk vers spoor buiten 't reservaat van een ... mountainbiker.

Jacques Vanderhaeghe

III. NATUURBEHEER

Zwerfvuilactie in Roeselare op zaterdag 1 april

Op zaterdag 1 april doen we met natuurpunt en vzw leefmilieu terug mee aan de zwerfvuilactie van stad Roeselare. We verzamelen om 9u aan de Roularta in de Meiboomlaan. We gaan op twee plaatsen het zwerfvuil te lijf. Vzw leefmilieu trekt richting vaart op zoek naar aprilvissen en andere rommel. Natuurpunt zorgt er voor dat de kleiputten en de spoorwegberm naar leper opgeruimd geraken.

Naast een goeie daad voor het milieu, kunnen we op deze manier ook onze kassen spijsen. We verdienen 400 euro op een voormiddag indien we minstens met 20 personen zijn. Een warme oproep aan iedereen om op 1 april de handen uit de mouwen te steken. In de vooravond trakteert het stadsbestuur de deelnemers op een drankje in het stadhuis.

Wim